

novembre 1978

SERRA D'OR

CATALANS MAÇONS
A LES CORTS DE 1931

Víctor-Manuel Arbeloa

L'ABAT MARCET, UN HOME DE PAÍS

Josep Massot i Muntaner

EL DIMONI D'"ELS PASTORETS"

Joaquim Vilà Folch

passar el dia,
empènyer
l'any

breu apunt sobre el materialisme

i el «proletari», també. Però abans s'esta-tueix el «cas» particular.

I el «cas particular» ho és tot. ¿Qüestió de predisposició genètica? Bé: som com ens han parit, un a un. De seguida, caldria tenir en compte el règim d'alimentació, les aventures gàstriques o pulmonars, l'eventualitat de les mils malalties. L'home —i la dona— no és, no som més que uns processos químics, que s'aguanten i canvien segons els estímuls que els nodreixen. I no únicament pel camí de l'aliment, que ja és important. Avui ho és més el de la farmacopea. «Jo» sóc «jo»? Si prenc uns determinats fàrmacs, passaré de ser un «neura» a ser un «senyor com cal», o vice-versa. Menjar uns llegums o menjar unes carns glorioses o uns peixos excepcionals és una eventualitat dietètica, però també un problema de butxaca. I la multitud deixa de ser «multitud»: es converteix en una immensa gamma de malalts, o de «saludables» que ignoren la seva malaltia, que dispersament es troben afligits. Per expressar-ho ràpidament: «Vostè és vostè i les seves medecines.» Vostè es pensa que és vostè —i que era «vostè»?— confirmat per una sèrie de productes farmacèutics. M'agradaria saber explicar-ho. Tinc migranya i prenc una aspirina: «jo» sóc «jo» més l'aspirina. Què és ser «jo»?

Res no hi ha que sigui més «idealista» que el fet de «ser jo». Res no hi ha més «materialista» que aquest «jo» en la seva versió específica: el reuma, el càncer, una úlcera, ser geperut, o subnormal, o coix, o propens a l'infart, o abocat a ser «minoria sexual». O «ignorant», que ja seria una situació entre genèrica i classista... Però el «jo» mira de fer-se imposar. Si jo no sóc jo, com podré ser res? Penso, sobretot, en el «jo» biològic: en aquest individu que som tots, i que, a través del metabolisme diari, vigilat pels metges i proveït pels apotecaris, ens hauríem de reconèixer en l'estadi de la «química». Menjar ja és una intervenció química. Ingerir medecines, prescrites facultativament o per l'instint de l'automedicació, incloent-hi el folklore de les tisanes i els unguents, és més química. Ara és moda parlar de «drogues». Però, què no és una «droga»? Siguem sincers: tan droga és un «porro» com un tall de botifarra de la Garriga o un plat d'arròs a banda. I com un innocent got de vi i una

pipada de tabac i una tassetta de cafè —o de tilla!—, i... Tècnicament, el fet de viure depèn de la nostra «constitució» nativa: vísceres, glàndules, esquelet. I, de seguida, depèn de la resta: de les coses que ingerim, siguen menús, sense descartar-ne les verdures hiperbòlicament considerades com saludables, siguen els productes farmacèutics.

Un mòdic i no sectari «materialisme», però autèntic «materialisme», ens ha de conduir a la «química»: a la «química orgànica». Els historiadors i els sociòlegs encara no arriben a filar tan prim. La veritat és que no podrien fer-ho, perquè els documents que manegen no els ho permeten. De tota manera, algunes enquestes del segle passat ja s'interessaven per la dieta habitual de la classe treballadora, i les indagacions sobre el fenomen demogràfic —índexs de natalitat i de mortalitat, i de morbiditat— vénen a parar al terreny de què parlo. En un futur pròxim, els estudis de càtedra incorporaran a les seves computadores, o als seus còmputers, els números de la Seguretat Social en medicaments, i, si els és possible, els números dels medicaments venuts fora de la Seguretat Social. Per comprendre el món en què vivim, i per comprendre qual-sevol època pretèrita, aquesta curiositat per la vida quotidiana de les multituds s'ha d'eixamplar: no basta tenir en compte els preus i els salaris, les collites i les manufactures, les crisis i les eufòries, sinó que cal acostar-se al fetge, a la melsa, a l'estómac, al lleu, a l'anatomia sencera i a tota la fisiologia del cos humà.

No totes les insatisfaccions que patim tothom —i que tota la vida ha patit tothom— han estat degudament assumides pels historiadors i pels sociòlegs, i menys encara pels economistes. La Història, la Sociologia, l'Economia, són ciències —si ciències són, que ho dubto— que tenen per objecte la «insatisfacció» humana. Ja fa anys que postulo la urgència de precisar, en cada societat, la «renda sexual per càpita». He observat que, davant aquesta insolència, els professionals del ram —dels diversos rams implicats— acostumen a arronsar-se de muscles. Creuen que és una *boutade*. Ja s'ho apanyaran! No solament de pa viu l'home. Ni de la paraula del Senyor o dels senyors. Viure, en definitiva, és una aventura complicada, fins i tot en les més plàcides famílies: llegiu Balzac, o Pedrolo, que és més a la vora. O parreu amb els

vosres parents. Qüestions d'interessos? De segur. Però, i el «neura»? Papà Grandet, obsessionat pels cèntims, ¿correspon a la tipologia sòcio-econòmica o a la psicopàtica? Balzac és un autor a rellegir. I fins i tot és un autor a rellegir el pobre Narcís Oller. I hem de mirar al nostre voltant. Hem d'afegir al «materialisme» escolàstic, d'ascendència marxiana, l'altra òptica materialista: la «biològica». Tots som «artificials», i per això som homes: discrepem de la zoologia per aquest cantó. ¿No vindria recordar-ho, de tant en tant?

JOAN FUSTER

DICCIONARI DE LITERATURA CATALANA pregunta:

Edicions 62 té molt endavant un **Diccionari de literatura catalana**, iniciat fa anys sota la direcció de Joaquim Molas i completat darrerament. Per tal de millorar-lo tant com sigui possible, demana la col·laboració dels lectors de «Serra d'Or».

Balart, Francesc, poeta nat a Reus cap al 1714. Quan i on morí?

Ballester, Antoni M., comedïgraf nat a València el 1830. Quan i on morí?

Barallat, Celestí, historiador i crític literari mort a Barcelona el 1905. Quan nasqué?

Barbany i Mingot, Josep, escriptor humorístic nat a Guisssona el 1865. Quan i on morí?

Barreda i Pasqual, Josep, sainetista nat a València el 1845. Quan i on morí?

Bellver i Tomàs, Blai, poeta nat a Xàtiva el 1818. On i quan morí?

Bisbe i Vidal, Fructuós, poeta i escriptor religiós del segle XVII. Lloc i dates de naixement i mort?

Bosch, Xavier, folklorista i narrador, sacerdot nat a Torà de Riubregós el 1882. Lloc i data de mort?

Podeu adreçar les vostres respostes a Margalida Tomàs, Edicions 62, Provença, 278, Barcelona-8.